

Warszawa, dnia 12 września 2006 r.

PREZES
URZĘDU REGULACJI ENERGETYKI
dr Leszek Juchniewicz

Stanowisko Prezesa URE
dotyczące stosowania art. 57 ust. 2 ustawy - Prawo energetyczne -
w sprawie ściągania przez przedsiębiorstwa energetyczne opłat z tytułu
nielegalnego poboru paliw i energii.

W związku z pojawiającymi się wątpliwościami w kwestii stosowania art. 57 ust. 2 ustawy - Prawo energetyczne, dotyczącego ściągania przez przedsiębiorstwa energetyczne opłat z tytułu nielegalnego poboru paliw i energii w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, uwzględniając wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 lipca 2006 r. sygn. akt K 37/04 w sprawie o zbadanie zgodności art. 57 ustawy - Prawo energetyczne z art. 2, art. 45 ust. 1 oraz art. 64 ust. 2 w związku z art. 31 ust 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej¹, przedstawiam stanowisko w tej sprawie.

ASPEKTY PRAWNE.

Definicję nielegalnego pobierania paliw lub energii zawiera art. 3 pkt 18 ustawy - Prawo energetyczne. Zgodnie z powołanym przepisem nielegalne pobieranie paliw lub energii to pobieranie paliw lub energii bez zawarcia umowy, z całkowitym albo częściowym pominięciem układu pomiarowo-rozliczeniowego lub poprzez ingerencję w ten układ mającą wpływ na zafałszowanie pomiarów dokonywanych przez układ pomiarowo- rozliczeniowy.

Art. 57 ustawy - Prawo energetyczne stanowi, że przedsiębiorstwo energetyczne pobiera opłaty za nielegalnie pobrane paliwo lub energię w wysokości określonej w taryfach lub dochodzi odszkodowania na zasadach ogólnych. Opłaty te podlegają ściąganiu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

¹ Dz. U z 2006 r., Nr 128, poz. 901. Z pełną treścią wyroku można zapoznać się na stronie Trybunału Konstytucyjnego: www.trybunal.gov.pl

podlegają ściąganiu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Zgodnie z uzasadnieniem do powołanego wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 lipca 2006 r. *„Korzystanie przez niektóre podmioty prywatnoprawne z trybu postępowania egzekucyjnego w administracji, ipso facto, ze środków przymusu, którymi dysponują organy państwowe, przy dochodzeniu swoich roszczeń jest (...) rozwiązaniem znanym i nienaruszającym standardów demokratycznego państwa prawnego, ale nie może oznaczać, że podmioty te same rozstrzygają spory prawne z dłużnikami i same wystawiają dokumenty stanowiące podstawę egzekucji. Regulacja taka szczególnie silnie naruszałaby art. 45 ust.1 Konstytucji, ponieważ, nie respektując zasady nemo iudex in causa sua, godziłaby w istotę sprawowania wymiaru sprawiedliwości.”*

Oznacza to, że w przypadku braku dobrowolnego uregulowania przez odbiorcę należności z tytułu nielegalnego poboru paliw lub energii, należy sprawę skierować do właściwego sądu a podstawą do wszczęcia egzekucji należności może być jedynie prawomocny wyrok sądu, nie zaś wystawiona przez przedsiębiorstwo faktura.

PRAKTYKI PRZESIEBIORSTW ENERGETYCZNYCH.

Do URE napływają skargi odbiorców energii na działania przedsiębiorstw energetycznych w zakresie stwierdzenia nielegalnego poboru energii elektrycznej i pobierania opłat z tego tytułu. W strukturze skarg kierowanych do Rzecznika Odbiorców Paliw i Energii mają one największy udział.

Pozwalam sobie w tym miejscu przypomnieć, że zgodnie z dyrektywami Parlamentu Europejskiego i Rady: 2003/54/WE z dnia 26 czerwca 2003 r. dotyczącej wspólnych zasad w odniesieniu do rynku wewnętrznego energii elektrycznej i uchylającej dyrektywę 96/92/WE (art. 3 ust. 5) oraz 2003/55/WE dotyczącej wspólnych zasad w odniesieniu do rynku wewnętrznego gazu ziemnego i uchylającej dyrektywę 98/30/WE (art. 3 ust. 3) Państwa Członkowskie *„zapewniają wysoki poziom ochrony odbiorców, w szczególności w odniesieniu do przejrzystości warunków umów, informacji ogólnych i mechanizmów rozstrzygania sporów”*.

Nie mogę zaakceptować praktyk przedsiębiorstw energetycznych polegających na wymuszaniu wnoszenia przez odbiorców opłat z tytułu nielegalnego poboru energii elektrycznej z pominięciem stosowania obowiązujących przepisów prawa.

Wymuszanie wnoszenia opłat poprzez zagrożenie wstrzymaniem dostaw energii w przypadku, gdy opłata z tytułu nielegalnego poboru energii nie zostanie niezwłocznie uiszczona przez odbiorcę jest działaniem bezprawnym. Potwierdza to dotychczasowe orzecznictwo Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Niezależnie od powyższego, analiza przekazywanych do mnie dokumentów z kontroli przeprowadzonych u odbiorców przez przedsiębiorstwa energetyczne (protokół kontroli, protokół kontroli specjalnej) oraz z badań laboratoryjnych urzędów pomiarowo - rozliczeniowych (protokół badania licznika) wskazuje, że odsyłają one niejednokrotnie odbiorcę do nieaktualnego stanu prawnego, np. do ustawy - Prawo energetyczne w jej nieaktualnym brzmieniu, a w zakresie obliczenia należności za nielegalnie pobraną energię – do nieaktualnej taryfy. Posługiwanie się dokumentami nie mającymi oparcia w obowiązującym stanie prawnym wprowadza odbiorców w błąd i narusza tym samym ich prawo do pełnej i rzetelnej informacji opartej na aktualnych przepisach prawa.

Kierowane przez przedsiębiorstwa energetyczne do odbiorców powiadomienia o stwierdzeniu nielegalnego poboru paliw czy energii powinny zatem opierać się na wiarygodnych dokumentach z przeprowadzonej kontroli oraz badaniach układu pomiarowo - rozliczeniowego i zawierać następujące elementy:

1. podanie stanu faktycznego i prawnego sprawy, który stał się podstawą do naliczenia opłaty z tytułu nielegalnego poboru paliw czy energii,
2. wskazanie sposobu wyliczenia naliczonej opłaty za nielegalnie pobraną energię, tak aby umożliwić odbiorcom sprawdzenie prawidłowości jej wyliczenia, zgodnie z obowiązującymi przepisami,
3. pouczenie o obowiązującej w przedsiębiorstwie energetycznym procedurze, dotyczącej możliwości złożenia odwołania w sprawie stwierdzonego nielegalnego poboru oraz wysokości naliczonej opłaty,
4. pouczenie o obowiązującej procedurze, jaka zostanie wdrożona w przypadku nieuiszczenia przez odbiorcę naliczonej opłaty, z uwzględnieniem stanowiska Trybunału Konstytucyjnego wyrażonego w wyroku z dnia 10 lipca 2006 r.

Zachęcam zatem przedsiębiorstwa energetyczne do przeglądu dotychczas obowiązujących wzorów stosowanych protokółów oraz powiadomień kierowanych do odbiorców w omawianych sprawach i ich weryfikacji.

Oczekuję także rygorystycznego stosowania się do obowiązujących w tym przedmiocie przepisów prawa, z poszanowaniem praw odbiorców.

Napływające do mnie skargi odbiorców w sprawie praktyk przedsiębiorstw energetycznych w zakresie stwierdzania nielegalnego poboru paliw lub energii oraz stosowania art. 57 ust. 2 ustawy - Prawo energetyczne będą poddane szczegółowej analizie z punktu widzenia zgodności tych praktyk z aktualnym stanem prawnym i stosownie wykorzystywane, w szczególności w postępowaniach o wymierzenie kar pieniężnych.

Jestem przekonany, że przedsiębiorstwa energetyczne mogą budować stosunki z odbiorcami w taki sposób, aby dochodząc swoich praw respektować prawa odbiorców do pełnej i rzetelnej informacji, z uwzględnieniem obowiązującego prawa.

Prezes
Urzędu Regulacji Energetyki

dr Leszek Juchniewicz